

VISSZA A MÚLTBA? – ELŐRE A JÖVŐBE!

Az Európai Beruházási Bank és az energia

– Háttéranyag újságírók számára –

Az Európai Beruházási Bank (EIB) most dönt jövőbeni energiapolitikájáról – annak az ágazatnak a jövőjéről, mely a bank által nyújtott éves kölcsönök (60-70 milliárd euró) kb. 20%-ában részesül. Ez a háttéranyag az EIB 15 európai energia projektjét ismerteti, köztük a gazdaság és a környezet tekintetében pozitív és negatív hatásúakat is.

Az EIB energia-portfóliójában szereplő projekt típusoknak ezek csak példái, melyek azonban rávilágítanak, milyen energia beruházásokat támogat, illetve engedélyez jelenlegi politikájának keretein belül a bank. Annak ellenére, hogy az EIB elindult a tiszta energia támogatásának útján, az előrehaladást aláaknázza, hogy a fosszilis tüzelőanyagok továbbra is támogatásban részesülnek.

Jelenlegi energiapolitikájának 2007-es életbe lépése óta a szénalapú energiatermelésbe, a jövedelmező földgáztermelésbe, a szállításba és a raktározásba fektetett EIB támogatások összértéke elérte a 19 milliárd eurót. Azonban nem elég, hogy a fosszilis tüzelőanyagok finanszírozására szánt összeg mellett eltöpreml az energiahatékony intézkedésekre fordított 5 milliárd euró, e projekteknek a magas karbon-intenzitásba való „bezáró hatásuk” (lock-in) is van, gazdasági hasznuk pedig kétséges, ahogy azt a szlovéniai ligniterőmű, a Sostanj esete is bizonyítja.

Az ehhez hasonló környezetkárosító projektek az emberek egészségére is káros hatással vannak, ezzel további 42,8 milliárd eurónyi anyagi terhet róva Európára a széntüzelésű erőművek okozta egészségkárosodás folytán.

Az itt szereplő pozitív példákon keresztül látható, hogy az EIB akkor a legsikeresebb az Unió célok elérésében - mint például a munkahelyteremtés, az erőforrás-hatékonyabb, a versenyképesség növelése, valamint a károsanyag-kibocsátás és az energiafogyasztás csökkentése -, amikor megújuló energiaforrásokkal és energiahatékonyabb kapcsolatos projekteket támogat, mint amilyen a bukaresti vagy a brandenburgi példa. Az EIB ezeken keresztül olyan innovatív és még kevésbé elterjedt technológiákat támogat, melyek végül tisztább környezethez vezetnek.

Az EIB felelőssége, hogy jövőbeni beruházásait olyan projektekre összpontosítsa, melyek gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból egyaránt előnyösek. Ennek értelmében 2013 után minden szén-, 2014 után pedig minden földgázalapú energiatermeléstől el kellene zárkóznia az éghajlat-kutatási eredmények, valamint a fosszilis tüzelőanyagokon alapuló projektek külső (externális, árban nem tartalmazott) költségeinek gazdasági értékelései alapján.

Az EIB energia-portfóliójának áttekintése különösen nehéznek bizonyult a bank projektjeivel, azok várható eredményeivel és hatásaival kapcsolatos korlátozott mennyiségű közzétett információ miatt, legfőképpen az EU klímaváltozást illető célkitűzései és kötelezettség-vállalásai tekintetében. Ezen információk nélkül lehetetlen átfogó képet kapni az EIB projektértékelési rendszeréről, valamint az általa finanszírozott projektek színvonaláról. Ennek köszönhetően további primer és szekunder információgyűjtésre került sor a kiválasztott projektek értékeléséhez.

Cím

1091 Budapest,
Üllői út 91/b.

Telefon/Fax

(+36 1) 21-67-297
(+36 1) 21-67-295

Online

info@mtvsz.hu
www.mtvsz.hu

Káros projektek

Ukrajna

A projekt neve: Rivne-Kijev nagyfeszültségű távvezeték

Leírás: A 350 km hosszú távvezeték a Rivne és a Khmelnytsky atomerőműveket fogja összekötni a kijevi régióval. A projekt az elektromos hálózat egyik alappilléret képezi azáltal, hogy összeköti Kijevet Nyugat-Ukrajnával, továbbá a transz-európai energiahálózat részeként hatékony atomenergia-szállítást tesz lehetővé az európai piacra.

Miért jelent ez problémát?

Bár a projekt célja, hogy gazdaságosabb energia előállítását tegyen lehetővé az energiaveszteség csökkentésével és a létesítmények alacsonyabb szén-dioxid kibocsátásával, ez csak akkor fog megvalósulni, ha Ukrajna vészesen elavult atomerőműveinek élettartamát meghosszabbítják. A nukleáris szektor támogatása ezenkívül kiszorítja a megújuló energiaforrások fejlesztését, illetve a kisebb energiatermelő egységek javát szolgáló befektetéseket.

Az EIB támogatása: 150 millió euró; *a projekt összköltsége:* 425 millió euró

A projekt neve: 750kV Zaporizhzhia-Kakhovska vonal

Leírás: Ez a 190 km hosszú vonal a Zaporizska atomerőművet fogja összekötni az új Kakhovska al-állomással, valamint dél-ukrajnai kapcsolódó létesítményekkel.

Miért jelent ez problémát?

A vonal kiépítése lehetővé teszi majd az atomerőmű teljes kihasználtságú működtetését, mely jelen pillanatban az átviteli vezetékek hiányában korlátozott. A megnövekedett átviteli kapacitással egy új egység 5300-ról 6000 MW-ra növeli majd az erőmű összkapacitását. A projekt részét képezi az Ukrajna és Európa közötti villamosenergia-hálózatok összeköttetésnek, azonban ezáltal főleg szennyező forrásokból pl. szénből származó energia exportálását segíti elő az EU-ba.

Az EIB támogatása: 175 millió euró; *a projekt összköltsége:* 350 millió euro

Németország

A projekt neve: Szénerőmű, Karlsruhe

Leírás: E projekt keretében egy új, 910 MW-os, hő és áram előállítására is alkalmas, kőszén hasznosító szénerőművet hoznak létre a németországi Karlsruhéban.

Miért jelent ez problémát?

A kőszén, mint a legszennyezőbb fosszilis tüzelőanyag elégetésével a projekt 5,1 millió tonna CO₂-ot fog kibocsátani évente a következő négy évtizedben.

Az EIB támogatása: 500 millió euró; *a projekt összköltsége:* 1 milliárd euró

A projekt neve: Duisburg-Walsum szénerőmű

Leírás: E projekt keretén belül egy új 750 MW-os szénerőmű épül, mely kőszén felhasználásával áramot állít elő Észak-Rajna–Vesztfáliában.

Miért jelent ez problémát?

A projekt 4,4 millió tonnányi CO₂-ot bocsátana ki évente a következő négy évtizedben.

Az EIB támogatása: akár az összköltség (820 millió euró) 50%-a

Románia

A projekt neve: Parosényi erőmű, Románia

Leírás: A projekt célja, hogy javítsa a parosényi széntüzelésű kapcsolt villamos- és hőerőmű környezeti teljesítményét a Kárpátok eurorégió déli részén. Négy kőszénbánya fogja ellátni a két, parosényi (Paroseni) és marosnémeti (Mintia) erőművet.

Miért jelent ez problémát?

Míg a célkitűzések szerint a projekt az EU egyik konvergencia-régiójának gazdasági fejlődését támogatja, valamint hozzájárul környezetvédelmi és EU-s energia-célkitűzések eléréséhez, ugyanakkor közvetlen módon mégis támogatja a szénenergiát és megnöveli a parosényi erőmű négyes egységének élettartamát. A szén-projektek támogatása késlelteti az energiahatékony módszerekre és megújuló energiaforrásokra irányuló befektetéseket.

Az EIB támogatása: 33 millió euró; *a projekt összköltsége:* 65 millió euró

Szlovénia

A projekt neve: TES6 Hőerőmű, Sostanj, Szlovénia

Leírás: A projekt egy 600 MW-os ligniterőmű megépítésére szolgál, melyet hő- és villamosenergia együttes előállítására terveztek.

Miért jelent ez problémát?

A ligniterőmű évente 3,2 millió tonna CO₂-ot fog kibocsátani, ezzel egymagában szinte teljesen kimeríti Szlovénia szén-dioxid-kibocsátási kvótáját 2050-re, amennyiben az ország tartani kívánja magát az EU által meghatározott célokhoz. A projektet jelenleg az EU Csalás Elleni Hivatala (OLAF) vizsgálja, valamint az EIB saját Panaszkezelési eljárása (Complaint Mechanism) is folyik ellene.

Az EIB támogatása: 550 millió euró; *a projekt összköltsége:* 1,2 milliárd euró

Lengyelország

A projekt neve: Dél-lengyelországi széntüzelésű kapcsolt villamos- és hőerőmű

Leírás: Ez a projekt helyettesíti a Bielsko-Biala széntüzelésű kapcsolt villamos- és hőerőmű meglévő egységét egy új 50 MW elektromos teljesítményű és egy 180 MW hőteljesítményű széntüzelésű kapcsolt villamos- és hőerőművel, melyet a Tauron S. A. üzemeltet.

Miért jelent ez problémát?

Az új széntüzelésű erőmű több mint 3,5 millió tonna CO₂-ot fog kibocsátani az üzembe helyezésétől számított 15 év alatt. A projekt előkészítése során készült tanulmányok teljességgel figyelmen kívül hagyták az alternatív tüzelési megoldásokat és a projekt éghajlatra gyakorolt hatásait.

Az EIB támogatása: 76 millió euró; *a projekt összköltsége:* 143 millió euró

Előnyös projektek

Németország

A projekt neve: Fotovoltaikus erőmű, Brandenburg

Leírás: A projekt Kelet-Németország brandenburgi régiójában található 52-54 MW-os fotovoltaikus erőművek üzembe helyezésére és működtetésére szolgál. A projekt helyszíne egy robbanó- és kémiai anyagok által szennyezett korábbi katonai gyakorlótér, mely rehabilitációra szorul.

Miért hasznos?

Amellett, hogy megújuló energiaforrásokkal bővíti az energiahálózatot, a projekt bérleti díjat is fog fizetni, melyet részben a helyszín szennyezés-mentesítésére használnak.

Az EIB támogatása: 75 millió euró; *a projekt összköltsége:* 150 millió euró

Románia

A projekt neve: Bukarest I. és II. szektor hőfelújítása

Leírás: Ez a két projekt lakóházak hő-felújításához járul hozzá Bukarest két különböző részén. Az I. szektor 525 többemeletes lakóházat foglal magában, összesen 25 ezer lakással, míg a II. szektor 245 lakóházat 15 ezer lakással. Az energiahatékonysági fejlesztések a külső térelhatárolókra összpontosítanak, ezen belül is a falszigetelésre, az ablakokra, a tetőre és a pince szigetelésére.

Miért hasznos?

Románia nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervének részeként ezek a projektek csökkenteni fogják az energiavesztéseket a társasházakban, ezáltal csökkentve az energiafogyasztást is, mivel kevesebbet kell hűteni/fűteni. A felújítási munkák ezenkívül munkahelyeket is teremtenek, valamint csökkentik a bukaresti ELCEN-hez hasonló villamos- és hőerőművektől való függés terhét.

I. szektor: Az EIB támogatása: 125 millió euró; *a projekt összköltsége:* 220 millió euró

II. szektor: Az EIB támogatása: 60 millió euró; *a projekt összköltsége:* 80 millió euró

Ausztria

A projekt neve: Wiener wohnen energieeffizienz „Energia-hatékony lakhatás Bécsben”

Leírás: A projekt jelentős mértékben hozzájárult a városi környezet javításához Bécs szociális bérlakás-állományának felújításával.

Miért hasznos?

2011 és 2014 közötti időszaktól a szerteágazó energiahatékonysági intézkedések csökkentik a lakások energiafogyasztását és növelik az életminőséget a lakók számára, a ház berendezéseinek modernizálásával, a ház felújításával, ezek által a villamosenergia- és fűtésszámlák költségeinek csökkentésével.

Az EIB támogatása: 150 millió euró; *a projekt összköltsége:* 550 millió euró

Spanyolország

A projekt neve: Energiahatékonyság és megújuló energiák, Barcelona

Leírás: Két hitelkeret fedezi a Barcelonai Tartományi Tanács energia- és klímavédelmi programját, melyek célja a kis- és közepméretű napenergia- és hatékony energiafelhasználási projektek részfinanszírozása Barcelonában és környékén.

Miért hasznos?

A program célja a fotovoltaikus és egyéb megújuló energiaforrásokon alapuló berendezések üzembe helyezése főként önkormányzati épületekben, továbbá a középületek, a közvilágítás és a közlekedési lámpák energiahatékonyságának növelése.

Az EIB támogatása: 250 millió euró; *a projekt összköltsége:* ismeretlen

Egyesült Királyság

A projekt neve: THFC zöldebb szociális lakások

Leírás: Ez a program lakásszövetkezeteknek fog támogatást nyújtani épületek utólagos energiahatékonnyá tételéhez és új, energiahatékony házak építéséhez. Az energiahatékonysággal szembeni elvárások a legmagasabb ipari szabványokhoz igazodnak.

Miért hasznos?

Az energiahatékonyság növelésével a projekt csökkenteni fogja az energiafogyasztást és a CO₂ kibocsátást, ugyanakkor enyhíti a jelenlegi szociális lakásellátás területén jelentkező hiányt.

Az EIB támogatása: 480 millió euró; *a projekt összköltsége:* 959 millió euró

Lengyelország

A projekt neve: Környezetvédelmi és vízgazdálkodási zöld befektetési terv

Leírás: A Lengyel Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Nemzeti Alap (NFOSIGW) 50 millió eurós kölcsönt kapott Zöld Beruházási Programjának támogatásához, többek között biomassza üzemű erőművek, biogáz üzemű kapcsolt hő- és villamosenergiát előállító erőművek, valamint középületek felújításának és energiahatékonnyá tételének finanszírozására.

Miért hasznos?

A projekt növelte a biomassza illetve biogáz üzemű erőművek áram- és hőtermelését, elősegítette az energiahatékonyságot Lengyelország középületeinek felújításával. Hozzájárult az NFOSIGW által kidolgozott zöldítési tervek végrehajtásához, együttműködésben a Zöld Beruházási Rendszerrel, melyet Lengyelország Spanyolországgal és Írországgal írt alá, és amelyet az EIB Multilaterális Karbon Hitelalapja segített elő.

Az EIB támogatása: 50 millió euró; *a projekt összköltsége:* 150 millió euró

Cseh Köztársaság

A projekt neve: **Horni Lodenice szél erőműtelep**

Leírás: A Cseh Köztársaság keleti részén lévő Horni Lodenice szél erőműtelep a második legnagyobb ilyen az országban – 9 turbinájával max.18 MW-os teljesítményre is képes.

Miért hasznos?

A szél erőműtelep éves teljesítménye kb. 43 GWh-nyi villamosenergia, mely 12300 cseh háztartás energiaszükségletének kielégítésre elegendő. Élettartama alatt a telep ugyanannyi energiát állít elő, mint amennyi egy millió tonna szén elégetésével keletkezik, ami viszont egyúttal 2,7 millió tonna CO₂, 2000 tonna kén-dioxid, 1800 tonna NOx és 65 tonna finompor kibocsátásával is járna.

Az EIB támogatása: 25 millió euró; *a projekt összköltsége:* nincs elérhető adat

Magyarország

A projekt neve: **RBHU zöldenergia hitel kis- és középvállalatoknak**

Leírás: A projekt keretén belül támogatott beruházások eddig leginkább lakásszövetkezetek háztömb-felújítását szolgálták. A kölcsön legalább 70%-át energiahatékonyságra és megújuló energiatermelésre kell fordítani Magyarország területén.

Miért hasznos?

A projekt támogatásában az egyik helyi lakásszövetkezet épület-felújításaival - többek között ablakcserével és a fűtés/melegvíz-rendszerek korszerűsítésével - 63%-os energia-megtakarítást ért el. Három hónappal a munkálatok befejeződése után már érezhető volt a beruházás hatása a lakók számára, főként az alacsonyabb számlák és jobb életminőség terén, melyet a jól szigetelt épületek biztosítottak.

Az EIB támogatása: 100 millió euró; *a projekt összköltsége:* nincs elérhető információ

Az anyag a KKE Bankfigyelő „The EIB’s lending: stuck past or facing future?” című térképe magyar verziója. Fordította: Juhász Réka.

Az eredeti anyag itt: <http://bankwatch.org/publications/eibs-energy-lending-stuck-past-or-facing-future>

2013. november